

Skatteministeriet
Poul Erik Lytken og Betina Gronemann Petersen
Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K
Juraogsamfundsoekonomi@skm.dk

Kopi til Anders Nielsen
AN@skm.dk

Maksimal beregningsrente PBL § 2, stk. 2 - Høringssvar fra Forsikring & Pension

Vi har modtaget høring over "Forslag til lov om ændring af kursgevinstloven, ligningsloven, pensionsafkastbeskatningsloven, statsskatteloven og forskellige andre love (Skattemæssig behandling af negative renter, forrentning af overskydende og skyldig pensionsafkastskat, beregningsrenten for pensionsordninger med løbende ydelser og amortisationsrenten for rateopsparinger)".

I dette svar behandler vi alene ændringerne vedrørende Pensionsbeskatningsloven (PBL). Forsikring & Pension sender høringssvar vedr. øvrige ændringer separat.

Forsikring & Pension har tre hovedbudskaber i dette høringssvar:

- Afkastforventningen, der indgår i den maksimale beregningsrente i PBL § 2, stk. 2, skal være en langsigtet afkastforventning
- Pensioner med løbende ydelser, der er under udbetaling og hvor udbetalingerne er beregnet på baggrund af en beregningsrente, der på beregningstidspunktet levede op til PBL § 2, stk. 2, skal ikke automatisk genberegnes, hvis de fremtidige afkastforventninger falder
- Ændringen af § 2, stk. 2, bør udskydes til Finanstilsynets arbejde vedr. prognose beregninger er afsluttet, og overgangsreglen i § 6 i lov nr. 398 af 9. maj 2012 bør i den forbindelse forlænges med et år.

Lovforslaget

Med forslaget foretages en mindre justering i ordlyden af PBL § 2, stk. 2. Det fremgår af bemærkningerne, at ændringen sker for at fjerne usikkerhed om, hvilket beregningsgrundlag, der skal anvendes til den maksimale beregningsrente. Ændringen foranlediges af en ændring i de "De fælles samfundsforudsætninger fra Finansrådet og Forsikring & Pension". Samfundsforudsætningerne er et dokument, som hidtil er udarbejdet årligt af Finansrådet og Forsikring & Pension¹ til brug for pensionsfremskrivninger i forbindelse med markedsføring og tilbudsgivning.

¹ Jf. vejledning nr. 9041 af 12. januar 2005 fra Finanstilsynet

15.10.2015

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Karen Leth Jensen
Chefkonsulent
Dir. 41 91 90 74
klj@forsikringogpension.dk

Vores ref. KLJ
Sagsnr. GES-2015-00205
DokID 360743

Det fremgår af bemærkningerne, at der ikke er tale om en indholdsmæssig ændring. Dette er imidlertid ikke rigtigt. Afkastforventningen til obligationer og pantebreve er i forbindelse med ændringen af samfundsforudsætninger delt i en forventning på kort sigt, som er 4 år, og en forventning på lang sigt som er alt efter 4 år. Med den foreslåede formulering peger § 2, stk. 2, på den korte af de to rentesatser, hvor bestemmelsens gamle formulering pegede på en afkastsats, der forventedes som gennemsnit i en meget lang årrække fremover.

Afkastforventningen skal give mening for livrenter, der statistisk set udbetales over 20-25 år – for så vidt angår nogle typer af invaliderenter er udbetalingshorisonten længere. Der ligger derfor en betydelig materiel ændring i bestemmelsen ved valget af den korte af de to forventede afkastsatser.

Herudover er det væsentligt at være opmærksom på, at Finanstilsynet i øjeblikket arbejder med et nyt regelsæt for pensionsselskabernes og pengeinstitutternes prognoser, der vil indebære, at samfundsforudsætningerne afløses af et sæt af afkastforventninger leveret fra en ekstern ekspertkilde. Forsikring & Pension støtter og deltager aktivt i dette arbejde. Vi har derfor en forventning om, at samfundsforudsætningerne for 2016 – som er udmeldt i september 2015 – vil blive de sidste officielle samfundsforudsætninger fra branchen, der meddeles til Finanstilsynet. Dette vil betyde, at PBL § 2, stk. 2, på ny skal ændres.

Forsikring & Pension foreslår vedr. niveauet for beregningsrenten følgende:

- Afkastforventningen, der skal indgå i PBL § 2, stk. 2, skal afspejle en forventning til afkast på lang sigt. Uanset om man befinder sig i en høj- eller lavrentescenarium vil en forventet gennemsnitlig afkastsats for 20-25 år være mere rigtig at anvende på beregning af livsvarige ydelser, end en forventet sats for de kommende 4 år
- Der findes en anden og ekstern kilde til levering af afkastforventning, der indgår i den maksimale beregningsrente i § 2, stk. 2
- Kilden til afkastforventning bør af administrative og kommunikationsmæssige hensyn være den samme, som selskaberne kommer til at arbejde med i forhold til prognoseberegninger, jf. det pågående arbejde i regi af Finanstilsynet.

På den baggrund foreslår Forsikring & Pension vedr. ikrafttræden af en ny § 2, stk. 2:

- Overgangsreglen vedr. den nuværende bestemmelse² forlænges med 1 år, således at arbejdet i Finanstilsynet kan gøres færdigt og indgå i en revision af § 2, stk. 2. Det vil være økonomisk byrdefuldt at begynde at tilpasse systemer og rådgive kommende pensionister efter en bestemmelse, der knapt vil nå at finde anvendelse før den skal ændres igen
- For så vidt angår amortisationsrenten i PBL § 11 A, bør denne læne sig op af den samme afkastforventning, som anvendes i PBL § 2, stk. 2. Da der ikke i dag er en tilsvarende overgangsregel i forhold til § 11 A, foreslår Forsikring & Pension, at overgangsbestemmelsen ændres således, at det er den langsigtede af de to afkastforventninger i samfundsforudsætningerne for 2016, der finder anvendelse.

I forhold til funktionen af § 2, stk. 2, foreslår Forsikring & Pension:

² Jf. § 6 i lov nr. 398 af 9. maj 2012

- Pligten til genberegning af ydelser skal udgå af bestemmelsen. Genberegning kan være til stor gene for kunder/medlemmer og genberegningspligt er ikke nødvendig for at varetage hensynet bag bestemmelsen
- Den maksimale rente som ydelser fra en livrente kan beregnes efter, skal ligge fast en tid forud for det faktiske tilbagetrækningstidspunkt af hensyn til den kommende pensionists planlægningsmuligheder
- Endelig bør det sikres, at ændringer i den maksimale beregningsrente, ikke på uhensigtsmæssigvis påvirker størrelse af invalidepensioner, når størrelsen af denne er koblet til prognosen for alderspension.

I det følgende vil vores forslag blive uddybet.

Baggrund

Med vedtagelsen af L 80 i folketingsåret 2011-12 blev PBL § 2, stk. 2, udvidet med en bestemmelse, der fastsætter en maksimal beregningsrente. Den maksimale beregningsrente er den højeste rente et pensionsselskab må beregne ydelser efter i forbindelse med udbetaling af en pension med livsbetingede løbende ydelser. Bestemmelsen havde til formål at sikre, at de årlige ydelser fra livrenter er "lige store" og navnlig at hindre, at pensionsselskaber giver kunder mulighed for at tilvælge en forhøjet ydelse i de første år. Beregningsrenten skal derfor være på et sådan niveau, *"at det ikke er muligt at indrette udbetalingen af en alderspension sådan, at udbetalingerne i de første år af udbetalings-forløbet markant overstiger udbetalingerne i resten af forløbet"* (citat fra forarbejderne til L80). En sådan mulighed ville stride mod intentionerne bag regelsættet, der begrænser de årlige indbetalinger til ratepension. Ydelser skal dermed ikke kunne beregnes med en afkastforudsætning der overstiger, "hvad der med rimelighed kan forventes af faktisk afkast i udbetalingsperioden".

Bestemmelsen om maksimal beregningsrente er suppleret med en overgangsregel, der medfører, at selskaber indtil udgangen af 2016 kan beregne livrenteydelser med en sats på op til 4,6585 pct.

Når overgangsreglen udløber har pensionsselskaber efter bestemmelsen pligt til at genberegne ydelserne på livrenter, der er under udbetaling³, hvis den maksimale beregningsrente – på baggrund af ændringer i samfundsforudsætningernes afkastforventning - falder til et niveau, der er lavere end den beregningsrente selskabet anvendte ved udbetalingens start.

Afkastforudsætningen i den maksimale beregningsrente

I PBL § 2, stk. 2, anføres: "Ved beregningen af ydelserne kan der dog maksimalt benyttes en rente svarende til den til Finanstilsynet senest meddelte nyplaceringsrente for obligationer og pantebreve plus 1,5 procentpoint og herfra frataget produktet af den nævnte rente inklusive procenttillægget og skattesatsen ifølge pensionsafkastbeskatningslovens § 2, jf. dog 3. pkt."

"Den til Finanstilsynet senest meddelte nyplaceringsrente for obligationer og pantebreve" henviser til en sats i de allerede nævnte "samfundsforudsætninger". De fælles forudsætninger er baseret på forskellige ekspertkilder og udtrykker branchens forventninger til afkast i relevante aktivklasser, inflationsniveau og

³ Udbetaling påbegyndt efter 24. april 2012

skattesatser. Den samlede oversigt meddeles til Finanstilsynet. Forudsætninger for pensionsfremskrivninger skal være realistiske og rimelige på tidspunktet for fremskrivningen. Dette gælder både for de fælles forudsætninger og for forudsætninger som den enkelte pensionsleverandør kan vælge at anvende i stedet for de fælles samfundsforudsætninger, hvis eksempelvis selskabets investeringer tilsiger, at andre satser er bedre egnet til fremskrivning.

I 2012 rummede samfundsforudsætningerne en kategori, der hed "Nyplaceringsrente for obligationer og pantebreve før skat" og denne betegnelse indsattes i PBL § 2, stk. 2. I samfundsforudsætningerne gældende for 2015 har den samme kategori imidlertid ændret navn til "afkast af obligationer og pantebreve før skat" og er nu opdelt i en afkastforventning på kort og på lang sigt.

Dette vil, når overgangsreglen i § 6 i lov nr. 398 af 9. maj 2012 udløber, give en udfordring for forståelsen af § 2, stk. 2. I forbindelse med det ovenfor nævnte arbejde i Finanstilsynet forventer vi, at Finansrådet og Forsikring & Pension opfører med at udarbejde dokumentet. Derfor skal der findes en afkastsats, der kan indgå i den maksimale beregningsrente.

- Satsen bør afspejle et forventet *afkast* før omkostninger og skat.
- Afkastsatsen skal tage udgangspunkt i langsigtede forventninger for at undgå hyppig fluktuation og deraf følgende udfordringer for borgernes planlægning af tilbagetrækning
- Afkastsatsen bør af administrative og kommunikationsmæssige hensyn være den samme som den selskaberne fremover skal anvende i forbindelse med pensionsprognoser.

Den maksimale beregningsrente i § 2, stk. 2, bør desuden tage hensyn til at pensionsselskabets formue ikke alene er investeret i obligationer. Dette kan enten ske ved, at det forventede afkast afspejler forventning til andet end alene obligationer og pantebreve eller ved at den maksimale beregningsrente udregnes med et tillæg, som det er tilfældet i dag.

I de tilfælde, hvor pensionsselskabet har en investeringsportefølje, der gør det muligt at fastholde et højere afkast, forekommer det urimeligt, at pensionisten tvinges til at udskyde pension til fremtiden. Samtidigt er det helt åbentbart ikke udtryk for omgåelse af rateloftet, hvis en pensionsselskab fortsætter med at beregne pensionsydelse på baggrund af en (ugaranteret) grundlagsrente, som selskabet har kommunikeret til kunderne siden pensionsaftalen blev indgået, og som selskabet (under tilsyn fra Finanstilsynet) har fundet det betryggende at anvende til at beregne kundens hensættelse/depot.

Problematisk genberegning

Ved indførelsen af den nuværende § 2, stk. 2's bestemmelse om genberegning ved ændret maksimalberegningssrente udtrykte vi vores bekymring over forventede konsekvenser for kunder og pensionskassemedlemmer. Pga. overgangsbestemmelsen har pensionsselskaberne endnu ikke haft behov for at foretage genberegninger. Vores bekymring er imidlertid ikke blevet mindre.

Problemstillingen for pensionister⁴ er, at den årlige ydelse ved genberegning kan falde mærkbart og pludseligt. Ydelsen falder måske til under det niveau, der er nødvendigt for at opretholde den ønskede levestandard. Pensionisten har ingen mulighed for at reagere på dette og er derfor tvunget til at se sin årligt løbende indtægt blive beskåret, i hvert fald i en periode. Dette er navnlig problematisk for pensionister med mindre pensionsopsparinger, som kan have afstemt deres faste udgifter i forhold til deres alders- eller invalidepension.

I forbindelse med fremsættelsen af L 80 i folketingssamlingen 2011-12 blev hensigten med indførelse af en maksimalberegningsrente udtrykt på følgende måde: *"Samtidig justeres reglerne for udbetaling af såvel ophørende som livsvarige alderspensioner således, at det ikke er muligt at indrette udbetalingen af en alderspension sådan, at udbetalingerne i de første år af udbetalingsforløbet markant overstiger udbetalingerne i resten af forløbet."*

Vi tilslutter os intentionerne bag indførelse af en maksimal beregningsrente. Selskaber skal ikke tilbyde kunder/medlemmer en udbetalingsprofil på en livrente, der de facto udgør eksempelvis en ratepension og en livsvarig ydelse ved siden af hinanden. Derfor er vi enige med lovgiver i, at § 2 via udbetalingsregler bør indeholde et værn mod dette. Men vi hæfter os ved ordet *"markant"* i forarbejderne. Som det fremgår af beregninger og illustration nedenfor, er der selv ved et afkastfald fra 4,25 pct. til 3,5 pct. ikke tale om et markant ændret udbetalingsmønster. Herudover kan det vel heller ikke påstås, at man har *"indrettet"* udbetalingen med denne hensigt, hvis betingelsen om maksimalberegningsrente har været opfyldt på det tidspunkt, hvor udbetalingen blev beregnet.

Det er Forsikring & Pensions opfattelse, at et værn mod skjult ratepension varetages tilstrækkeligt med krav om en maksimal beregningsrente ved udbetalingsstart. Hensynet til, at kunderne skal kunne planlægge efter de oplysninger de får om deres økonomiske situation af pensionselskabet, taler kraftigt for, at genberegningsskravet ved faldende maksimalrente udgår af § 2, stk. 2.

Nedenfor illustreres konsekvenser for kunder ved en beskeden nedsættelse af den maksimale beregningsrente og hvordan ydelsesmønsteret vil være, såfremt man i stedet for en genberegning lader pensionsydelsen falde gradvist. Det gradvise fald svarer til at undlade genberegning og med forudsætning om, at det faktiske afkast i udbetalingsperioden svarer til et lavere niveau end det forventede på pensioneringstidspunktet.

Eksempel

En 72 årig pensionist, der er gået på pension som 67-årig efter maj 2012 vil ved en omregning af pensionen få nedsat sin udbetaling med 6 pct.

Med udgangspunkt i en årlig livrente på 400 tkr. vil kunden/medlemmet efter 5 år med uændrede udbetalinger opleve en nedsættelse med 25 tkr. pga. omregningen. Medlemmet vil opleve en mindre skattemæssig kompensation, idet pensionen inkl. folkepension og grundbeløb vil falde ud af topskatten.

Nedenfor er vist forløbet af udbetalingerne under følgende forudsætninger:

⁴ Alderspensionister og invalidepensionister, hvis ydelse er koblet til deres forventede alderspensions størrelse.

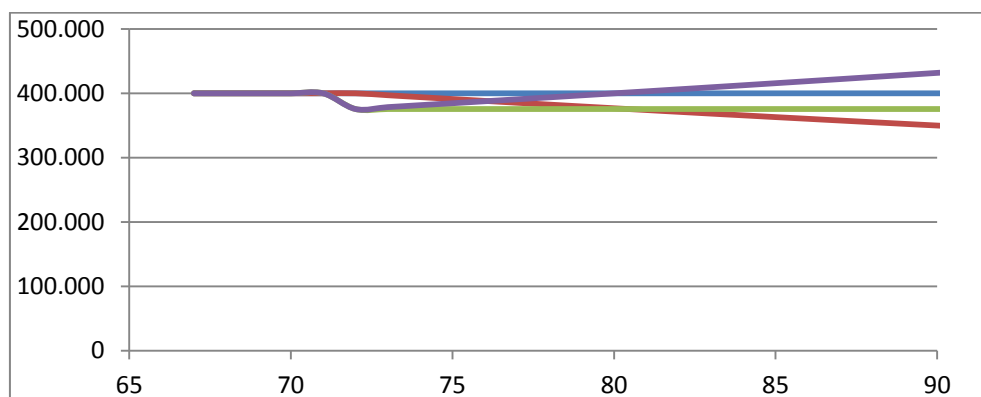
- Såfremt beregningsrenten på 4,25 pct. ikke ændres og afkastet uændret er 4,25 pct., vil medlemmet modtage en jævn ydelse på 400 tkr. (blå streg).
- Såfremt beregningsrenten på 4,25 pct. ændres til 3,50 pct., vil pensionen falde til 375 tkr. og ved uændret afkast på 4,25 pct. vil pensionen stige med 0,75 pct. om året (lilla streg). Ved 87 år (den forventede midlellelevetid for 72-årige) vil pensionen udgøre 422 tkr.
- Såfremt afkastet falder til 3,50 pct., vil den ikke-omregnede pension falde med 0,75 % om året (rød streg). Ved 87 år udgør den 360 tkr.
- Såfremt afkastet falder til 3,50 pct. vil den omregnede pension uændret udgøre 375 tkr. (grøn streg)

Forsikring & Pension

Vores ref. KLJ

Sagsnr. GES-2015-00205

DokID 360743

Det fremgår, at kunden/medlemmet oplever en nedsættelse af pensionen med hurtig virkning, hvorefter pensionen stiger, når eller hvis kunden/medlemmet bliver væsentlig ældre, og dermed har et mindre behov for en højere ydelse. Den typiske pensionist har et faldende forbrugsbehov med stigende alder.

Virkningstidspunkt for ny beregningsrente

Ældre erhvervsaktive personer, der planlægger deres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, har brug for at vide, hvad deres pension kan give i årlige udbetalinger ved forskellige tilbagetrækningsaldrer. Og denne viden skal den kommende pensionist have i en vis tid inden tilbagetrækningen.

Den maksimale beregningssats bør derfor læses i forhold til nedsættelser i rimelig tid for personer, der nærmer sig pensionsudbetalingsalderen. En nedsættelse af den maksimale sats kan ændre forudsætningerne for beslutningen om tilbagetrækning på et tidspunkt, hvor selve tilbagetrækningsbeslutningen ikke kan omgøres. Der bør imidlertid ikke være noget til hinder for, at en udvikling i form af en højere beregningsrente kan slå igennem i forhold til samme kunde, når selskabets egne afkastforventninger matcher den højere sats.

Vi har foretaget beregninger, der viser hvordan overvejelser om tilbagetrækningstidspunkt er afhængige af, hvilken rente selskaberne har mulighed for at anvende til beregning af ydelse.

Eksempel

En 62 årig opsparer med en forventet pension på 400 tkr. ved alder 67, og et månedligt bidrag på 7 tkr. har med en beregningsrente på 4,25 pct. følgende årlige ydelser:

- En 62-års pension på 266 tkr.

- En 63-års pension på 288 tkr.
- En 64-års pension på 312 tkr.
- En 65-års pension på 338 tkr.
- En 66-års pension på 368 tkr.
- En 67-års pension på 400 tkr.

Forsikring & Pension

Vores ref. KLJ

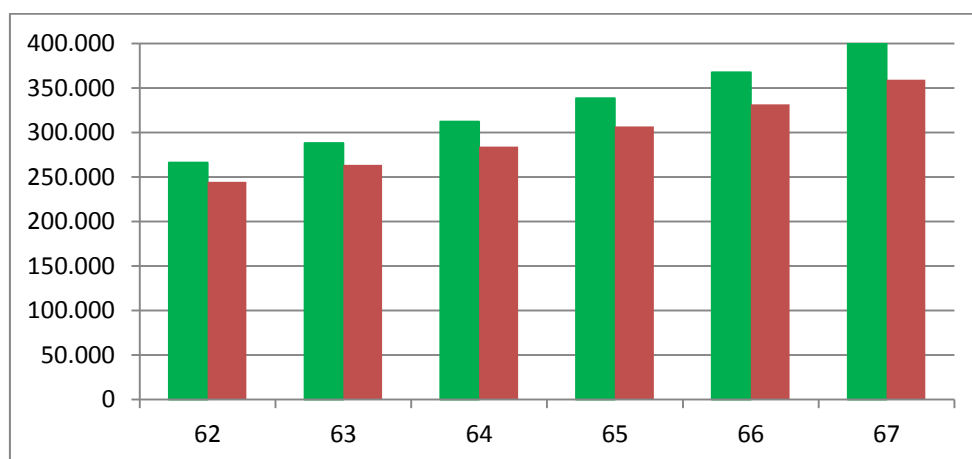
Sagsnr. GES-2015-00205

DokID 360743

Såfremt pension omregnes med en beregningsrente på 3,50 pct. bliver ydelserne:

- En 62-års pension på 245 tkr. (8 pct. lavere end før omregning)
- En 63-års pension på 263 tkr. (8 pct. lavere end før omregning)
- En 64-års pension på 284 tkr. (9 pct. lavere end før omregning)
- En 65-års pension på 307 tkr. (9 pct. lavere end før omregning)
- En 66-års pension på 332 tkr. (10 pct. lavere end før omregning)
- En 67-års pension på 359 tkr. (10 pct. lavere end før omregning)

Udviklingen er vist nedenfor. De grønne pensioner er beregnet med den nuværende beregningsrente på 4,25 pct., mens de røde pensioner er omregnet til en beregningsrente på 3,50 pct.

Såfremt kunden/medlemmet har en forventning til sin levestandard som pensionist, der forudsætter en uændret startydelse, vil medlemmet derfor skulle ud-sætte pensioneringen ca. 1 år. Dette er naturligvis en stor beslutning, som kræver, at medlemmet i god tid er adviseret om ændringerne i den forventede økonomi som pensionist.

Amortisationsrenten i PBL § 11 A, stk. 3

I lovforslaget ændres også amortisationsrente for ratepensioner i PBL § 11 A, stk. 3. Forsikring & Pension er enige med Skatteministeriet i, at det giver mening, at den samme afkastforventning indgå i begge de to bestemmelser. Selvom en ratepension kan udbetales over en kortere årrække end en livsvariglivrente må forventes at blive, er det stadig relevant, at anvende en langsigtet afkastforventning på ydelsesberegningen.

Med venlig hilsen

Karen Leth Jensen